

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Oorlogvoeren in de nieuwe economie

Els, P. van

Citation

Els, P. van. (2000). Oorlogvoeren in de nieuwe economie, 25(4), 34. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3443721>

Version: Publisher's Version

License: [Licensed under Article 25fa Copyright Act/Law \(Amendment Taverne\)](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3443721>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Oorlogvoeren in de nieuwe economie

De Periode van de Oorlogvoerende Staten (403-221 v.Chr.) vormde de bloeitijd van de Chinese filosofie. De eens machtige Zhou-dynastie had in die periode haar grip op het rijk verloren en daarom richtten lokale heersers semi-autonome staatjes op. Filosofen trokken rond om deze vorsten met adviezen bij te staan in hun strijd tegen andere heersers. Het gros van de overgeleverde werken van deze filosofische meesters bevat langere of kortere verhandelingen over hun militaire opvattingen. Enkele meesters richtten zich echter uitsluitend op tactieken en strategieën voor effectieve oorlogvoering. De beroemdste van deze militaire specialisten is ongetwijfeld Sun Wu, beter bekend als Meester Sun (Sun Zi ofwel Sun-tzu).

De kunst van het oorlogvoeren van Meester Sun is het meest bestudeerde klassieke militaire werk in de geschiedenis van de mens. Sun weet zijn fenomenale strategische kennis namelijk in verbluffend eenvoudig taalgebruik aan de lezer uit te leggen. Hij schrijft over de criteria die oorlogvoering kunnen beïnvloeden, zoals terrein en klimaat, over het inzetten van spionnen en over brandstichten bij de vijand. Meester Sun is echter verre van krijgsvan; hij ziet oorlog als het allerlaatste middel om een geschil te beslechten. Sun Wu beschrijft zijn tactieken en strate-

gieën zodanig dat ze niet alleen door Napoleons in spe zullen worden gewaardeerd, maar ook door de strategen van het moderne oorlogvoeren: managers en investeerders. Voor iedere lezer bestaat er wel een uitgave van het werk van Sun Wu. Wat maakt deze versie van Roger T. Ames dan zo bijzonder?

In de eerste plaats is Ames een van 's werelds bekendste geleerden op het gebied van het klassieke Chinese militaire denken. Hij geeft blijk van zijn kennis over dit onderwerp in de uitgebreide, soms wat langdradige, introductie. Daarin vertelt hij onder meer over Sun Wu als historisch persoon en legt hij de belangrijkste aspecten van diens gedachtegoed uit. Daarnaast geeft de auteur een zeer interessante uitleg van het klassieke

Chinese wereldbeeld in het algemeen. Zijn zeer prettig leesbare vertaling is trouw aan het Chinees en rijkelijk voorzien van voetnoten. Voorts is Ames een van de weinige Sun Zi vertalers die de archeologische vondsten van de Zilveren Mussenberg in zijn werk opneemt. Bij die opgraving in 1972 werd een exemplaar van *De kunst van het oorlogvoeren* uit de tweede eeuw v.Chr. ontdekt. Dit manuscript biedt ons een geheel nieuwe kijk op Sun's werk. Bovendien telt het manuscript niet de gebruikelijke dertien, maar achttien hoofdstukken. Deze vijf extra hoofdstukken, die in de loop van de geschiedenis verloren zijn geraakt en pas achtentwintig jaar geleden weer werden gevonden, zijn in vertaling terug te vinden in Ames' boek.

Bij de bovengenoemde opgraving werd overigens nog een ander belangrijk werk gevonden: *De kunst van het oorlogvoeren* van ene Sun Bin. Dit werk werd vroeger samen gelezen met de militaire verhandeling van Sun Wu, maar verdween ergens tussen de derde en de zesde eeuw n.Chr. Ames is momenteel bezig met een vertaling van die andere *De kunst van het oorlogvoeren*. Na lezing van deze versie zeker een boek om naar uit te zien!

PAUL VAN ELS

Roger T. Ames

SUN-TZU: DE KUNST VAN HET OORLOGVOEREN

Oorspronkelijke titel: *Sun-tzu: the Art of Warfare*

Vertaald door Anders Pieterse. Uitgeverij Kosmos, 1999

288 blz., prijs f 39,90

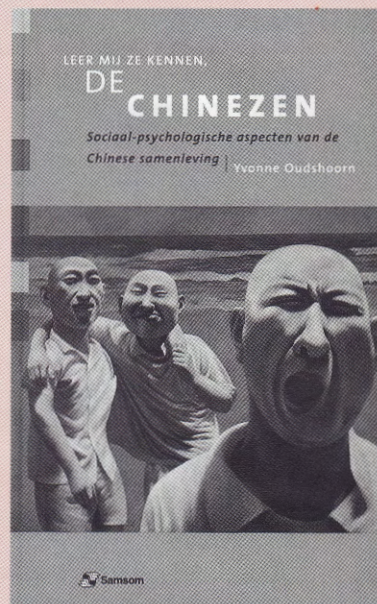
Mysterie ontsluitd?

Over Chinezen is al heel veel geschreven. Vooral omdat ze de naam hebben zo vreemd te zijn. Is het niet het Gele Gevaar, dan is het wel de miljardenmarkt die ongekende kansen biedt voor de zakenman-met-de-lange-adem. Die lange adem is nodig om 'door te dringen' of 'relaties op te bouwen' of om andere vermeende culturele eigenaardigheden het hoofd te bieden.

In China zelf is een bescheiden aantal werken verschenen over interculturele communicatie, bijna allemaal vanuit de invalshoek van de etiquette. Er bestaat in het Westen een ware wetenschap op het gebied van de 'omgang met buitenlanders', variërend van interculturele psychologie tot medische antropologie. Deze twee takken van wetenschap hebben veel onderzoek in China achter de rug, onder anderen dankzij de in Hongkong woonachtige psycholoog Michael Bond. Ook de internationaal vermaarde Nederlander Geert Hofstede heeft in zijn standaardwerk over cultuurverschillen een aparte tak voor zijn model ontwikkeld dat zich richt op het 'confucianisme'. Naast deze wetenschappelijke werken is er natuurlijk een stortvloed aan populair werk op dit terrein, waaronder bijvoorbeeld in de reeks 'Gidsen voor Xenofoben' het hilarische *Dat zijn nou typisch Chinezen*. Omwille van de humor worden de generalisaties in dit dunne boekje niet geschuwd, maar het is toch opvallend accuraat.

Niettemin blijven de Chinezen 'ondoorgankelijk' hetgeen genoeg stof biedt voor de ingewijden van het mysterie, teneinde de nietsvermoedende zakenman vooraf te instrueren in de meest noodzakelijke do's en don'ts. Yvonne Oudshoorn, werkzaam in dit veld, heeft haar jarenlange ervaring en kennis nu gebundeld in het boekje *Leer mij ze kennen, de Chinezen*. De ondertitel vermeldt dat het om niets minder dan de 'sociaal-psychologische aspecten van de Chinese samenleving' gaat. Ze heeft dan ook haar beroepswortels in een psychologisch adviesbureau en dat is in alles merkbaar. Zo is haar succesformule een model dat uitgaat van een keuzemenu aan mogelijkheden als reactie op angst. Het keuzemenu biedt de volgende mogelijkheden: je

stil houden, je groter maken, vechten, vluchten, terug naar de groep, afstand houden en pleasing. Alle reacties zijn algemeen menselijk, maar binnen de ene samenleving wordt de

ene reactie (zogenaamde alertsystemen) meer gewaardeerd dan de andere. Zo worden mensen cultureel geconditioneerd waardoor groepsgebonden kenmerken optreden. Oudshoorn behandelt vervolgens de waardering in de Chinese samenleving voor elk van deze mogelijke reacties, wat de problemen daarbij zijn voor 'de Westerling' en geeft haar advies hierin. Ze neemt de lezer zorgvuldig bij de hand, ook in de uitleg van wat alledaagse psychologie in de inleiding. Zelf is Oudshoorn overtuigd van haar methodiek ('het is een eye-opener' en 'het is algemeen geldig'), en als het boekje beter geschreven was en de thema's genuanceerder zouden zijn uitgediept, zou het misschien inderdaad een bruikbaar handvat kunnen zijn voor de beginnende China-reiziger. Helaas is het boek slordig geschreven, met veel oppervlakkigheden, generalisaties (en hier niet voor de grap!) en onzorgvuldigheden, waardoor de Chinezen wederom als marsmannetjes worden geportretteerd.

Ach, misschien is dat ook maar beter zo, het zou toch jammer zijn als het mysterie van 'de Chinezen' zou worden ontsluitd.

DAVID ENGELHARD

Yvonne Oudshoorn

LEER MIJ ZE KENNEN, DE CHINEZEN

Sociaal-psychologische aspecten van de Chinese samenleving

Uitgeverij Samson, Deventer 2000

160 blz., prijs f 49,50